

Arengukomisjon

2022/0212(BUD)

27.9.2022

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: eelarvekomisjon

Euroopa Liidu 2023. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2022/0212(BUD))

Arvamuse koostaja: Antoni Comín i Oliveres

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib suure murega, et Venemaa jõhkra Ukraina-vastase agressiooni ja selle üleilmse mõju, sealhulgas toiduainete ja energiahinna tõusu tõttu on järsult suurenenud vajadus anda humanitaarabi, kuid see on juba niigi suure surve all, sest raha ei jätku ja maailmas on väga palju kriise; rõhutab, et kuna liidu iga-aastasele humanitaarabieelarvele on viimastel aastatel alati mitu korda summasid lisatud, on selge, et alguses eraldatud rahalistest vahenditest kogu aasta humanitaarvajaduste katmiseks ei piisa; tuletab meelde, et 2022. aasta juuli keskpaigaks oli liidu humanitaarabiassigneeringutest kulukohustustega seotud juba 95 %; rõhutab, et humanitaarabiga päästetakse elusid ja liidu abist sõltub miljonite inimeste elu; kutsub üles humanitaarabisummat märkimisväärselt, st vähemalt 900 miljoni eurot võrra suurendama, et kõrvaldada vajaduste ja kasutada olevate vahendite vaheline lõhe, mis moodustab praegu 36,9 miljardit USA dollarit ja on kõigi aegade suurim¹; kutsub liikmesriike üles täitma kohustust eraldada arengule ja abile 0,7 % oma kogurahvatulust;
2. tuletab meelde, et Ukraina sõjast tulenevate lisavajaduste katmiseks ei tohiks vahendeid ümber paigutada teiste piirkondade ega temaatiliste prioriteetide eelarveridadelt; nõuab, et Lääne-Aafrika ning Ida- ja Kesk-Aafrika geograafiliste programmide kulukohustusi suurendataks 20 miljoni euro võrra, et aidata ellu viia ennetavaid ning keskmise pikkusega tähtajaga ja pikaajalisi kohalikul tasandil juhitavaid kliimamuutustega kohanemise meetmeid, mille eesmärk on suurendada väikesemahulise kohaliku toidutootmise vastupanuvõimet ning hüvitada kliimamuutuste põhjustatud kahju ja kahjustused; nõuab, et lõunanaabrusele eraldataks lisaraha, et toetada asjaomastes riikides poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete reformide ning soolise võrdõiguslikkuse kaudu rahu ja stabiilsust; rõhutab, et tuleb jätkata liitlaste toetamist terrorismivastases võitluses, muu hulgas Rojava piirkonnas;
3. on äärmiselt mures toiduga kindlustamatuse süvenemise pärast, kuna 2022. aastal oli 82 riigis hinnanguliselt kuni 345 miljonit inimest suures toidupuuduses²; juhib tähelepanu sellele, et ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon prognoosib, et Ukrainas toimuva sõja tagajärjel lisandub 811 miljonile inimesele, kes kannatasid juba 2020. aastal pidevat nälga, 2022. ja 2023. aastal veel 7,6–13,1 miljonit alatoitumuse all kannatavat inimest; nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ temaatilisele programmile „Prosperity“ eraldataks lisaraha, et aidata partnerriikidel arendada vastupidavaid kestlikke põllumajandusliku toidutööstuse süsteeme, edendada kohalikku toidutootmist, sealhulgas agroökoloogilisi tavasid, edendada väiketootjaid ja kohalikke kogukondi, investeerida toiduga kindlustatuse tagamiseks võetavatesse sekkumismeetmetesse, et saavutada kestliku arengu eesmärgid ja vähendada partnerriikide sõltuvust toiduainete impordist; kutsub

¹ OCHA 2022. aasta ülemaailmne humanitaarabi ülevaade (poolaasta seisuga), <https://reliefweb.int/report/world/global-humanitarian-overview-2022-mid-year-update-snapshot-21-june-2022>.

² Maailma Toiduprogrammi 2022. aasta ülemaailmse operatiivse reageerimise kava (juuni seisuga), https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000140306/download/?_ga=2.9396989.99022134.1657279887-893066287.1657279887.

liitu üles suurendama summat, millega ta toetab ÜRO Maailma Toiduprogrammi, ja innustama ka teisi rahvusvahelisi partnereid osalema asjakohase summaga, sest maailma toiduabi programmi puudujääk on 8 miljardit eurot;

4. nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ temaatiliste programmide eelarvet suurendataks ja keskendutaks inimarenguinvesteeringutele, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/947³ sätestatud 20 % eelarve-eesmärgi kohaselt, ning eelkõige temaatilise programmi „People“ kaudu, et leevendada kasvavat ebavõrdsust ning toetada naiste, tütarlaste ja laste õigusi ja vajadusi, sealhulgas vältida nende kokkupuudet soolise vägivallega, ja nende osalemist rahu tagamisel; rõhutab, et selles programmis tuleks sootundlikku käsitlust kasutades keskenduda ka haridusele ja sotsiaalkaitsele; kordab, et kultuuripärand on tähtis, ning innustab liitu ja selle liikmesriike hõlbustama selle vahendi raames kultuuripärandi kaitse, säilitamise ja taastamise teemalist arutelu ja parimate tavade jagamist, eelkõige põlisrahvaste ja kohalike kogukondade puhul, ning toetama kokkuleppeid, mille kohaselt antakse kultuuriväärtused päritoluriigile tagasi;
5. rõhutab, et partnerriike tuleb toetada COVID-19 ja muude raskete endeemiliste haiguste (nt AIDS, tuberkuloos, malaaria) vastaste vaktsiinide ja ravimite ostmisel ja võimaluse korral ka tootmisel, et toetada COVID-19 vaktsiinide intellektuaalomandi kaitsest erandite tegemist ja suurendada toetust üleilmsetele programmidele ja algatustele, samuti töötada välja tugevamad tervishoiusüsteemid ja kõrvaldada lüngad esmatähtsate tervishoiuteenuste, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ja hoolekande kättesaadavuses; juhib tähelepanu sellele, et 52 riigi puhul on tõenäoline, et avaliku sektori tervishoiukulutused järgmise viie aasta jooksul COVIDi-eelsele tasemele ei jõua; rõhutab, et arenguabi eesmärk peaks eelkõige olema tagada üldise tervishoiusüsteemi horisontaalne katvus ning selleks tuleks kasutada terviklikku ja õigustepõhist käsitusviisi, mille kohaselt võetakse muu hulgas täielikult arvesse, et tervis on seotud paljude asjaoludega (tihe seos soo, toiduga kindlustatuse ja toitumise, vee ja kanalisatsiooni, hariduse ja vaesusega); rõhutab, et üldine rahvatervise kaitse tuleb ühendada sotsiaalsete tervishoiu mehhanismide ulatuse laiendamisega kriisi ajal ja pärast seda;
6. juhib tähelepanu sellele, et tuleb rahastada meetmeid, mida partnerriikides võetakse kliimamuutustega kohanemiseks ja nende leevendamiseks ning elurikkuse kaitsmiseks, ja seda tuleks teha temaatilise programmi „Planet“ kaudu, millele tuleks eraldada piisavalt suur rahasumma, et igati toetada eesmärki eraldada arengumaadele kliimamuutustega kohanemiseks igal aastal 100 miljardit USA dollarit, nagu 2009. aastal Kopenhaagenis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil kokku lepiti; nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ kaudu eraldataks elurikkuse kaitsmiseks rohkem assigneeringuid, sest mitmeaastases finantsraamistikus elurikkuse kohta kehtestatud 2026. ja 2027. aasta eesmärkide saavutamisest endiselt ei piisa; rõhutab, et kliimamuutuste mõju on interseksionaalne ja puudutab kõige enam vähekindlustatud rühmi, mida tuleb sekkumismeetmete kavandamisel arvesse võtta; kutsub kooskõlas

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

kestliku arengu tegevuskavaga 2030 üles suurendama investeringuid, et elurikkuse seisukohast kahjulikud toetused paremini kindlaks teha, neid reformida ja need järkjärgult kaotada ning kasutada neid elurikkust soodustavaks tegevuseks; juhib tähelepanu sellele, et tuleb tagada sidusus selle vahel, et ühelt poolt tuleb edendada taastuvenergiat, sealhulgas taastuvallikatest toodetud vesinikul, põhinevaid partnerlusi ja taastuvenergia laiemat kasutamist, kuid samal ajal austada partnerriikide energiasuveräänsust ja loodusvarasid ning seada esikohale nende energiavajadused;

7. kordab, et tuleb suurendada toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja inimõiguste kaitsjatele, keda kiusatakse õiguslikult ja halduslikult ning kelle tegevust kriminaliseeritakse üha rohkem, ning tagada piisav toetus seksuaal- ja reproduktiivtervisele ja seonduvatele õigustele, soolisele võrddõiguslikkusele ning naiste, tütarlaste, LGBTIQ+-inimeste, inimõiguste kaitsjate, vähemuste ja muude tõrjutud elanikkonnarühmade mõjuvõimu suurendamisele; kutsub liitu üles tegutsema ja järgima interseksionaalset arengupoliitikat, mis suurendab naiste mõjuvõimu, sealhulgas viima ELi soolise võrddõiguslikkuse kolmanda tegevuskava täielikult ellu;
8. peab kiiduväärseks, et ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonile Lähis-Idas (UNRWA) anti 2022. aastal lisatoetust, ning innustab komisjoni suurendama liidu rahalist toetust UNRWA-le pakiliste vajaduste täitmiseks ka 2023. aastal, nii et liidu kogueraldis oleks 142 miljonit eurot; tunneb heameelt selle üle, et kui selgus, et Iisraeli esitatud terrorismisüüdistustel alust ei ole, hakati al-Haqit ja teisi Palestiina valitsusväliseid organisatsioone uuesti rahaliselt toetama;
9. märgib, et liit annab Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsioonile (AKVRO) institutsioonilist toetust mitmelt naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ eelarverealet; rõhutab, et see toetus peab hõlmama parlamentaarset ühisassambleed ja tagama sellele asjakohasema toetuse, et parlamendi prioriteete saaks korrektselt arvesse võtta; kutsub seetõttu Euroopa Komisjoni üles tagama, et liidu rahaline toetus AKVRO-le kavandatakse edaspidi nii, et rohkem võetakse arvesse ELi ja AKVRO partnerluse parlamentaarset mõõdet, st personali, mis on mõeldud Cotonou lepingu alusel loodud parlamentaarsetele ja piirkondlikele ühisassambleedele ning AKVRO riikidega sõlmitavate tulevaste partnerluslepingute alusel loodavatele assambleedele;
10. tuletab meelde, et määruse (EL) 2021/947 artikli 4 lõike 2 kolmandas lõigus on ette nähtud mandri või piirkonnaülese ulatusega geograafiliste programmide, sealhulgas Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riike hõlmava programmi loomine; on seisukohal, et selline programm täiendab liidu programmitööd nendes maailma osades piirkondlikul ja riigi tasandil;
11. nõuab, et endiselt toetataks Aafrika Liidus ja Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonnas suutlikkuse suurendamist, sest kaupade ja teenuste pakkumise, inimeste vaba liikumise ja konkurentsivõimelised hinnad tagab kõige paremini ühisturg;
12. tunneb muret selle pärast, et 2023. aasta eelarveprojekti ei ole rubriiki 6 jäetud varu, mis näitab selgelt, et mitmeaastases finantsraamistikus ei ole liidu välistegevuseks piisavaid vahendeid ja see tuleb läbi vaadata; nõuab tungivalt, et liikmesriigid nõustuksid suurendama rubriiki 6 nii palju, et sellest jätkuks liidu välistegevuses

praeguste ülesannetega toimetulemiseks; nõuab, et mitmeaastane finantsraamistik vaadataks kiiresti põhjalikult läbi, et tõsta rubriigi 6 üldisi ülemmäärasid ning parandada solidaarsus- ja hädaabireservi toimimist; nõuab, et solidaarsus- ja hädaabireservi puhvrit (mis moodustab reservist 25 %) jaotataks kindlalt ainult vajaduste alusel, ning märgib murega, et solidaarsus- ja hädaabireservi on kasutatud ebaühtlaselt; nõuab, et eritähelepanu pöörataks kolmandate riikide vajadustele, tagamaks, et solidaarsus- ja hädaabireservi vahendeid kasutatakse väljaspool liitu valitsevate humanitaarkriiside leevendamiseks; rõhutab, et tuleb tagada humanitaarabi prognoositavus, kindlustades kulukohustuste assigneeringute vajaliku suuruse;

13. on väga mures selle pärast, et kestliku arengu eesmärkide täitmine on seiskunud, ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalikust summast jääb aastas puudu hinnanguliselt 3,7 triljonit USA dollarit; kordab, et kutsub üles kiiresti esitama kestliku arengu eesmärkide rahastamise kava, mis hõlmab selgelt määratletud mõõdetavaid eesmärke, mille alusel on võimalik jälgida, milliseid kulusi liidu eelarvest kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks tehakse, ning kutsub üles suurendama liidu ja tema rahvusvaheliste partnerite rahalist toetust mitmepoolsetele süsteemidele ja rahvusvahelistele partnerorganisatsioonidele, et tagada panus põhivahenditesse.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	26.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 13 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Lefteris Christoforou, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Miguel Urbán Crespo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Malte Gallée, Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	France Jamet, René Repasi, Pernille Weiss

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

13	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Lefteris Christoforou, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė; Janina Ochojska, Christian Sagartz
S&D	Eric Andrieu, Mónica Silvana González, René Repasi, Carlos Zorrinho
THE LEFT	Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	Malte Gallée, Caroline Roose

2	-
ID	France Jamet
PPE	Pernille Weiss

1	0
PPE	Hildegard Bentele

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu